

פ ר ט י כ ל מ ט . ג / 26
מישיבת ועדת הכנסת שהתקיימה ביום
שלישי, ל' בשבט תשי"א (6.2.1951)
בשעה 08.30

י . שפרינצק - יו"ר הכנסת
נ . ניר - סגן יו"ר הכנסת

נ ו כ ח ד :

חברי הועדה:

י . הררי - היו"ר
פ . אילנית
ט . ארנוב
י . בר-יהודה
ד . בר-רב-האי
י . ברץ
א . ג'רג'ורה
צ . יהודה
ט . יערי
ש . כץ
י . כסה
ע . סימון
א . מזור
ט . נורוק
א . רוזאל-נאור
י . סרלין
ה . קוק
א . ציזלינג
ז . גלוסקא (בזכות דעה מיעצת)

מוזמנים:

פדופ . שקי - מטעם משרד המשפטים
ט . רוזטי - מזכיר הכנסת
א . צידון - סגן מזכיר הכנסת

ח ס ר ד :

א . שפטל
י . תבורי
נ . ילין-מור (בזכות דעה מיעצת)
ט . בן-עמי
ח . טובי

ס ד ר - ה י ד :

1 . צורת הדיון וההצבעה על מסקנות ועדת
המסנה לעניני המעברות;
2 . הדיון על הודעת שר החנוך והתרבות ביחס
לחנוך במעברות.

היו"ר י. הררי:

אני פותח את הישיבה.

ידוע לכם, כי אתמול הכנסת העבירה אלינו את הודעת הועדה לעניני המעברות כדי שאנו נחליט כיצד יש לנהוג במסקנות שלה. היום וזה אחד הדברים הראשונים שצריכים לבוא בפני הכנסת היום, ברצוני לשמוע מה דעת חברי הועדה, אם יש להם כזאת.

מ. ארגוב:

לדעתי, אין צורך להפוך סיכומי ועדות לחוקים. הועדה צריכה להביא את סיכומיה כהודעה לכנסת, אם ישנה דעת מיעוט בועדה, פניאים גם את הודעת המיעוט של הועדה - ותו לא, ואז מצביעים על תשומת לב, או אין מצביעים בכלל. באם לועדה ישנן המלצות מעשיות, היא מעבירה אותן לממשלה, מכיוון שהיא אינה פונקציה אכסוטיבית של הממשלה, אינה פונקציה תחוקתית. ברגע שהועדה הופכת להיות פונקציה אכסוטיבית, הרי הו"ח שלה על בעיות מסוימות - היום זה מעברות, מחר - בריאות, מחרתים - חנוך - יהיה דו"ח עם הסתיגויות ויצניעו עליהן, וברגע זה אינו מענין אותי ענין המעברות, אני מדבר על פרוצדורה פרינציפיונית. אני מוציא פכלל זה ועדות פרלמנטריות שהפרלמנט בוחר אותן ומטיל עליהן למסור דו"ח שפגנו יכולות להתקבל תוצאות של אימון, או אי-אימון. על דו"ח כזה מצביעים הצבעת אימון או אי-אימון, אבל אין מצביעים הסתיגויות. אם נהפוך כל דו"ח של שר על פעולותיו, שזוהי פעולתנו היומיומית, להצבעות שתחייבנה את הממשלה, אני אומר: יש בזה פונקציה הסותרת בהחלט כל מבנה פרלמנטרי וכל מבנה אכסוטיבי. דו"ח של ועדה צריך להיות טובא, אם דעת רוב ודעת מיעוט, לתשומת לבה של הכנסת ובאם ישנן המלצות, מעבירים אותן לממשלה ותו לא.

א. רוזאל-נאור:

כאשר מעבירים נושא מסוים לועדה, הכוונה היא שהויכוח לא יתקיים בבית, אלא בועדה ואז, אם הועדה מגיעה לכלל דעה אחידה, הרי חסכו את זמן הויכוח של הבית, אבל אם הועדה לא הגיעה לכלל דעה אחידה ואם ישנן דעות אחרות מנוגדות ושונות, שאת אומרת, שהבסיון הזה לחסוך את זמנו של הבית לא עלה יפה ואז ישנן רק שתי דרכים: או להחזיר את הויכוח לכנסת ולנסות למצות את הנושא, או להביא את זאת בצורה של הסתיגויות כמו כל חומר אחר שחוזר מועדה בצורת הסתיגויות עם אפשרות של הנמקה על כל הסתיגות לחוד. על כל פנים, לא בצורה זו שהוצעה אתמל. במקרה הנדון, אני חושבת שהדיון הועבר לועדה לא בכדי לבטל אותה, אלא בכדי להגיע למסקנות מעשיות. אם אין אפשרות למסור את דעת הועדה בצורה אחידה, יש צורך לדרוש ויכוח על הנושא הזה בכנסת.

א. ציזלינג:

אין להבדיל בין ועדה פרלמנטרית לבין ועדה שנבחרת על ידי הפרלמנט באופן קבוע. מה זה ועדה פרלמנטרית? - אחת העצדות שבחרו אותה עד הוק.

יש חלק של עבודת הכנסת שהוא קשור בתחוקה, אבל ישנו חלק שקשור בכיוון עבודת הממשלה ואינו מצריך חוקים מיוחדים. אני מבטיח לכם, שאת ההסתיגויות שלנו במקרה הנדון אפשר להכניס בצורת חוק, ואותו דבר יכול לעשות כל מסתיג, או שיביא את הדבר לפני הכנסת בצורת הצעה לסדר-היום.

את סיכום הועדה צריך להביא בצורת הסתיגויות. אינני קובע אם צריך לדבר על כל הסתיגות באופן נפרד, או אפשר לומר, כי מכיוון שזה דו"ח כולל, צריך לדבר על כל ההסתיגויות באופן כולל, אבל אי אפשר למנוע את ההצבעה על ההסתיגויות שעליה יכולות להיות הצטרפויות מהצטרפויות שונות. אין זה מחויב להיות מחולק תמיד לפי קואליציה ואופוזיציה. זה ענינה של הקואליציה אם היא מאוחדת או לא.

אני חושב, שאפשר להצביע את הצעת רוב הועדה בצורה שהיא באה לכנסת - בצורת דו"ח - אבל באותה צדק אפשר להצביע על כל אחת מההסתיגויות.

ז. גלוסקא:

אני יודע, שהיה נהוג עד היום שכל חוק או הצעה שהועברו לועדה, הובאו לבית עם הסתיגויות, והסתיגים נימקו את הסתיגויותיהם. אני הסכמתי לרו"ח בחלקו הגדול -

יש לי הסתייגות אחת - אבל אילו ידעתי שההסתייגות שלי לא תועמד להצבעה, לא הייתי מצביע בעד הדו"ח למרות זה שברובו הוא בסדר. לכן, אני חושב, שאי אפשר דוקא במקרה הנדון לומר, שהמסתייגים אינם צריכים לנמק את הסתייגותם וצריך להצביע את הדו"ח כמו שהוא.

י. בר-יהודה: אני מבין שחברי מפא"י מניחים שהם עשו איזו טעות בועדה. יש להם רק דרך אחת לתקן את הדבר - אינני יודע אם אני צריך לתת להם את העצה הזאת - הם יכולים להציע, להחזיר את כל הדבר לדיון בועדה. דרך אחרת איננה. כאשר הדבר הונא למליאה ישנה רק דרך אחת - הצעת רוב, הצעת מיעוט והצבעות.

אנו מוסרים לוועדות כל מיני עניינים והחשש הוא שמא עניינים אלה יקברו ולא יופיעו למליאה. כאשר גגיע לבקורה זו בתקנון נאטרן לתקן את הדבר. בועדה לענייני מעברות הוחלט להביא את הסיכומים בצורת דו"ח. לדו"ח זה ישנן הסתייגויות והן הושמעו כבר במליאה ועל כן אי אפשר להסייבן. במקרה זה היו"ר י. שפרינצק היה בסדר גמור. עכשו ישנה רק שאלה אחת - שאלת הזמן, אם המסתייגים ינמקו כל הסתייגות לחוד, או כל ההסתייגויות ביחד. אין שום דרך אחרת.

ד. בר-רב-האי: בישתי לבעיה זו היא אחרת לגמרי אשר כרגע לא נוכל לבררה באופן יסודי, כי שתנהל זה ויכוח על תפקיד הועדות. ביחס למקרה הנדון, דעתי היא, שועדה שהוטל עליה תפקיד מסוים חייבת בדו"ח. כיצד היא מוסרת את הדו"ח? לדעתי - בהנחתו על שולחן הכנסת ולא יותר. כרגע שהונח הדו"ח על שולחן הכנסת יכול מישו סחברי הכנסת לדרוש דיון על הדו"ח הזה, וזוהי הצעה רגילה לסדר-היום, ואז הבית יכול לקבלה או לא. באם הבית קבל את ההצעה, מקצים זמן מסוים לויכוח זה. הויכוח יכול להסתיים בהצעת אימון או אי-אימון לממשלה בשטח מסוים, אבל לא יותר. אם הכנסת אתמול לא הלכה בדרך זו, הרי מי שמעוניין בויכוח הזה יעורר בדרך פרלמנטרית רגילה את שאלת המערת הבעיה הזאת לויכוח.

פ. אילנית: אני טבורה שאנו צריכים לקבוע איזה שהוא נוהג, כיוון שזה אינו מקרה מסוים. לדעתי, השם אינו צריך להיות "הסתייגויות להצעת הועדה", כי הסתייגויות ישנן לחוקים והן באות לגבי כל סעיף וסעיף, לעומת זה במקרה של ועדת חקירה - ו היתה לנו ועדת חקירה של ועדת הפנים ביחס לנצרת - ישנן מסקנות נפרדות של רוב ומיעוט. במקרה של ויכוח, נביא, על מדיניות החוץ, אין מצביעים רק אימון או אי-אימון אלא, למעשה, מצביעים על כך אם נוחנים דרוקטיבה לממשלה להמשיך בקו מסוים ומאפשרים למיעוט להביע דעתו. אין שום צורה שהיא המונת מהמיעוט, באם אינו מסכים לדבר מסוים, הביע את דעתו. ואם ביחס לכנסת כך - לא כל שכן ביחס לועדה. אני חושבת, שאין לקרוא לדעת המיעוט הסתייגויות, אלא הצעות מיעוט.

י. גרינברג: טבורני כי אנו בכל זאת מתעלמים מנקודה אחת. דו"ח זהו דבר ספרותי, יש בו הטלצות, אבל הוא אינו חוק. אם כן, כיצד אתם רוצים שהממשלה תחשב בזה?

י. בר-יהודה: זה בדיוק כמו קווי יסוד של הממשלה, שאין מצביעים עליהם, אלא על הקוצים.

י. גרינברג: בהסתייגויות ישנם דברים רבים שיש להם אופי חוקי, אבל כל המערכת הזאת אינה חוקית. לכן, אם מישו רוצה להעלות דברים אלה, צריך לעשות זאת בצורת חוק, דרך אחרת איננה. אני מסכים לכך, שלמסתייגים יש לתת אפשרות לנמק את הסתייגותיהם בזמן סוגבל, אבל אין דרך אחרת מאשר להעביר את כל הדו"ח לוועדה והיא תעביר אותו לממשלה.

י. בדר:

לדעתי, יש להבדיל בין ענין קונקרטי ובין ענין כללי. בדרך כלל, אם הממשלה מביאה אגב מסוים לכנסת צריך להעמיד זאת על סדר יומה של הכנסת. בענינים אחרים, הדבר חלוי בנשיאות ובכנסת. סיחט לדו"ח של ועדת המשנה לעניני המעברות יכול היה מר שפרינצק שקבל את המסקנות של חבר הכנסת גלובמן לומר: יפה מאד, הדו"ח יונח על שולחן הכנסת ובזה הדבר נגמר". במקרה כזה צודק חבר הכנסת בר-רב-האי, שכל חבר כנסת יכול לדרוש דיון. אך היות והיו"ר נהג אחרת והעמיד את הדו"ח על סדר יומה של הכנסת ומסר רשות דבור למר גלובמן, אי אפשר לדון כבר אם צריך היה להעמיד את הדו"ח על סדר יומה של הכנסת ולהחיל בדיון, או לא, כי הדיון כבר התחיל.

י. בר-יהודה:

אפשר להציע למחוק את דברי גוברין מהפרטיכל.

י. בדר:

אני חושב, שאריך להמשיך בויכוח והקצאת זמן מוגבל לכל מסתיג לנמק את הסתיגותו.

בדרך כלל אני חושב שאריך להבדיל בין שני מקרים: או ענין מסוים מועבר לוועדה בדרישה שהועדה תביא דו"ח, או אם הענין מועבר לוועדה סתם. במקרה הראשון, צריך להעמיד את הדו"ח על סדר יומה של הכנסת; במקרה השני, הועדה צריכה להביע דעתה אם להעמיד את הדו"ח לדיון, או לא. מכל מקום, אני חושב, שאין לסנוע מהמיעוט להביע דעתו.

י. כסה:

אם הכנסת מוסרת לוועדה לטפל בענין מסוים, היא עושה זאת בהתאם לסמכויות שהכנסת קבעה לוועדותיה. בדרך כלל נהגנו לעשות זאת בשתי צורות: או שמצביעים אחרי ההודעה אימון או אי-אימון, או שמעבירים את הענין לוועדה לכדוק כמה דברים יחד עם השר הנוגע בדבר, אבל במסגרת סמכויות הועדה. אותו דבר היה ביחס לענין המעבדות שרת העבודה מסרה הודעה והכנסת יכלה לומר כי היא מקבלת את ההודעה, או שאינה מקבלת, אך הכנסת מסרה את הענין לוועדה ולא בכדי שהדבר יובא שנית להחלטות.

י. בר-יהודה:

היכן זה כתוב?

י. כסה:

כל זמן שזה אינו כתוב, אני צודק. באם דו"ח יבוא בצורת הצעות והסתיגויות, זה יסתור את כוונת הכנסת, באם תבאנה הסתיגויות יש צורך בקריאה ראשונה בכנסת והעברתן לוועדה. גם מבחינה פרוצדורלית מקובלת אי אפשר כך לנהוג בדו"ח הזה. שואל חבר הכנסת בר-יהודה "מדוע חבר הכנסת גוברין דבר?", לדעתי היה בזה ששום הסתבכות פטאלית. לדעתי, דו"ח זה היה צריך להיות מונח על שולחן הכנסת עם דעת מיעוט ולא יותר, וצדק משהו שאמר, שיכול לקום חבר כנסת ולומר: קראתי את הדו"ח לפי דעתי דו"ח זה מחייב דיון בכנסת. ואז הכנסת תצביע אם לקיים את הדיון או לא. אין שום אפשרות פרוצדורלית אחרת. מכיוון שקרה מה שקרה כבר, אני מציע שבעלי ההסתיגויות לא ינמקו את הסתיגויותיהם, אלא יביעו את דעת המיעוט ובזה נגמר הענין. מה שנוגע לצד החוקי, אני מציע, שועדת התקנון תקבע באופן דחוף פרוצדורה קבועה בענין זה.

היו"ר י. הררי:

לדעתי, הבעיות הן כדלקמן: ראשית כל מי מחליט שהועדה טעבירה לפליאה, הועדה עצמה, הטליאה עצמה? אם הרוב מחליט שלא, האם המיעוט שבוועדה יכול לדרוש ההיפך? זו היא בעיה אחת שעלינו להחליט עליה. בין יתר הסמכויות של הועדות נאמר: הועדה תקבל במהלך דיוניה מהשר הנוגע בדבר, או מצביגו הסברות וידיעות בכל ענין שנמסר לה לדיון ותגיש, אם תחליט על כך, את מסקנותיה לכנסת. מתוך כך צריך להסיק מסקנה, שהועדה מוסרת מסקנותיה אם החליטה בעצמה, או שללא כל מסקן הפליאה יכולה להטיל עליה להביא את מסקנותיה.

דבר שני, ובדומה לי שאיש לא נגע בו - מה תהיינה התוצאות אם מסקנותיה של הועדה מסילות על הממשלה לעשות כל מיני פעולות הקשורות בקורי היסוד של הממשלה, או יכולות להיות כרוכות בהוצאות של תקציב שהכנסת לא אישרה. לדעתי, בדרך כלל, מסקנות של ועדה אינן יכולות להקיף עולט שלט. הן יכולות להיות קצרות, יבשות ובצורת המלצות לממשלה. אולם, לא לששש מעין תכנית פעולה שלפיה תצטרך הממשלה לנהוג בכל ענין וענין.

חברי הכנסת ציזלינג וגור-יהודה הביאו לדוגמא את קווי היסוד של הממשלה.

אז לא אשרנו את הקוים, אלא הצבענו אימון לממשלה ועל ידי כך אשרנו את כל התכנית. אי אפשר להפוך את הכנסת לפן מקום של רזולציות טטטיות כמו בקונגרסים צרפתיים, כי באופן כזה יכול להיות שאין צורך בחוקים כי אם כל דבר יובא בצורת החלטות.

אני חושב, שחבת הכנסת אילנית צודקת באשרה, כי במקרה של החלטות אינן יכולות להיות הסתיגויות, כי אם דעת רוב ודעת מיעוט. אני מציע, שאת המקרה עליו אנו דנים היום, לא נערבב עם הפתרון הכללי ביחס לוועדות. היות וחבר הכנסת גוברין דבר בתור יו"ר הועדה, אי אפשר לדרוש מהסתיגים שלא ינמקו את הסתיגויותיהם. אני מציע, שנפסוד לוועדת משנה להחליט ביחס לכללים שלפיהם תצטרך לנהוג ועדות שהועבר אליהן ענין מסוים לטיפול. במקרה זה אני מציע, שהיות וחבר הכנסת גוברין כבר דבר תנתן אפשרות למסתיגים לנמק את הסתיגויותיהם תוך זמן קצוב. אני מבין שרוב הועדה אינו מבקש הצבעה על הדו"ח. במסקנות הועדה ישנם שני סעיפים שיתכן ונצטרך להצביע אותם, אך הם אינם אומרים שום דבר. באם הועדה מבקש שיצביעו הסעיפים האלה, והם יוצבעו ותקבלו, אינני יודע על מה יש להצביע נוסף לכך.

י. גור-יהודה:
ישנו חלק מבעלי דעת המיעוט שרוצה להטב את תשומת הלב לפרטים נוספים.

ט. ארגוב:
אני מסכים להצעת היו"ר שאנו נפריד בהצבעה, בתנאי אחד: שום מסקנות של שום ועדה לא לא תובאנה עוד פעם בפני הכנסת בטרם שועדת הכנסת תחליט על פרוצדורה קבועה בענין זה. אני מסכים כמו כן, כי מכיוון שחבר הכנסת גוברין דבר כבר, לא יתכן לא לאפשר לבעלי דעת המיעוט להביע דעתם הנפרדת בזמן קצוב, אבל אני מתנגד להצבעות. מרכז הכובד הוא - הצבעה או לא. אני מתנגד לכל הצבעה ומסקנות היא אחת - ההצעה כולה, גם הצעה הרוב וגם הצעת המיעוט עוברת לממשלה.

י. גור-יהודה:
הועדה ברוב קולות החליטה להציע לכנסת להצביע אל שני סעיפים האחרונים ואין זה חשוב שה שכתוב בהם, לכן, אפשרית אחת פשתי הדרכים, אין כל דרך שלישית. אתה יכול לומר: מחזירים את כל הדו"ח לוועדה, אך אם אין עושים זאת, ישנה דרך אחת בלבד: מכיוון שהועדה החליטה להביא זאת בצורת מסקנות, ומסקנות זה אומר הצבעה, כי אחרת אין אלו מסקנות, הכרחי להצביע עליהן.

ט. ארגוב:
לא, זה פירוש שלך!

י. גור-יהודה:
הועדה רשאית לקבל מסקנות בשמה רק עם הטליאה מטילה עליה להסיק מסקנות, ואם הועדה מביאה מסקנות זה אומר, שהמסקנות הללו טובאות להצבעה.

היו"ר י. הררי:
מתעוררת שאלה אחרת: האם רשאי מישהו להציע שלא יצביעו את הדו"ח, אלא כל החומר כולו עובר לממשלה יחד עם ההסתיגויות?

י. גור-יהודה:
לדעתי - לא.

י. כסה:
הצעתי היא, שתנתן רשות דבור לבעלי דעת המיעוט ואחר כך עובר כל החומר לממשלה.

ה. מוק:
ברצוני להציע הצעה.

היו"ר י. הררי:
אני חייב להפנות תשומת לבך, שאין חבר הועדה.

ה. מוק:
ישנה בפני הועדה, מהימים הרחוקים שהייתי חבר בה, הצעה בקשר עם הקמת ועדה מיוחדת לעניני העולים. הצעה זו הועברה לוועדה כתוצאה ישירה מהויכוח שהיה בכנסת. הייתי מציע לדחות את ההחלטה בדבר ההצעה על מסקנות ועדת המשנה לעניני המעברות עד שתוקם הועדה המיוחדת לעניני העולים, כי אם תתקבל החלטה להקים ועדה משנה זה יכול לשנות את דעות החברים ביחס לגורל הדו"ח הזה.

היו"ר י. הררי: ישנה הצעה של חבר הכנסת קוק, שלא נצביע על ההצב
ביחס לדרו"ח ועדת המשנה לענייני המעברות עד
שתוקט הועדה לענייני העולים, אני מצביע הצעה זו בעד ונגד.

ה צ ב ע ה

בעד הצעת חבר הכנסת קוק - מיעוט
נגד - רוב

ברוב קולות נדחתה הצעה חבר הכנסת קוק לדחות את ההצבעה
על צורת ההצבעה על דרו"ח ועדת החקירה, עד שתוקט הועדה לענייני
העולים.

ישנה הצעה שניה עם תיקון של חבר הכנסת ארגוב
והיא: ההחלטה שתתקבל עכשיו בקשר עם הדרו"ח של הועדה לענייני מעברות אינה
מחייבת לגבי העתיד. הנוגב לגבי דוחות של ועדת יוחלט באופן נפרד.
אני מצביע את ההצעה בעד ונגד.

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה הנ"ל - 12
נגד - -

ה ה צ ע ה נ ח ק ב ל ה

אני מניח, שכל חברי הועדה מסכימים שתנתן לבעלי
דעת המיעוט להביע דעתם.

עכשיו נשאלת השאלה: כמה זמן אנו מקצים לכל דעת
מיעוט נפרדת?

ס. ארגוב: אני מציע: 10 דקות.

היו"ר י. הררי: אני מציע: 7 דקות.

א. רוזנאל-נאור: אני מציעה: 15 דקות.

א. טנור: אם לחבר כנסת ישנה הסתייגות אחת, אני מציע

להקצות לו 5 דקות, למי שיבין כמה הסתייגויות -
10 דקות.

היו"ר י. הררי: אני מצביע את כל ההצעות ואתחיל מהקיצונית.

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה להקצות לכל בעל דעת מיעוט 15 דקות - 8
בעד ההצעה להקצות לכל בעל דעת מיעוט 10 דקות - 10

היו"ר י. הררי: אני מסיר את הצעתי.

נח קבלה ההצעה להקצות לכל בעל דעת
מיעוט 10 דקות.

היו"ר י. הררי:

אנו מביעים לנקודה הכאובה - ההצבעה. לדעתי, ישנן 3 אפשרויות: אפשרות אחת שחבר הכנסת בר-יהודה דוגל בה, שמצביעים את דעת הרוב ודעת המיעוט; אפשרות שניה, שחבר הכנסת ארגוב מציע, שהחלטת הכנסת היא, להעביר את כל ההצעות גם של המיעוט וגם של הרוב לממשלה. במקרה זה מחזורית שאלה; ושוב רק בענין הנדון, שאם לא היתה הצעה כזאת, המליאה אינה יכולה להציע זאת.

י. בר-יהודה:

כאן ישנן שתי שאלות: א. איך אפשר להצביע על דבר שלא הוצע על ידי הועדה? ב. אם מצביעים - כיצד אפשר להצביע על דבר אחד ועל השני לא?

מ. ארגוב:

אתה צודק באטרן, שהצעה כזאת לא הוכאה על ידי הועדה, אבל אנו דנים על הענין הזה כעל דבר יוצא מן הכלל. לא הצעתי הצעה זו כפרוצדורה קבועה לגבי כל הועדות, כי ביחס לכך אני מקבל את דעתך שהועדה צריכה להציע דבר כזה.

אין בהצעתי הפליה לגבי החלטות הרוב ולגבי החלטות המיעוט. אני אומר: דין החלטות הרוב כדין החלטות המיעוט שכולן עוברות לממשלה. ניחנת אפשרות לבעלי דעת המיעוט להביע דעתם, אבל כל ההצעות עוברות לממשלה.

יו"ר הכנסת י. שפרינצק: אני מתפעל מההצעה ומשתומם להתנגדות לקבלתה. באם הצעה זו תתקבל היו"ר יודיע כי הדבר הוסכם וכל ההצעות מועברות לממשלה.

י. בר-יהודה:

אני רוצה שיסבירו לי על מה המדובר. האם המדובר על הסכם בין ספגרות?

היו"ר י. הררי:

זו היתה פניה ומשאלה של יו"ר הכנסת. אם העדת הכנסת טחליטה על הסכם, זהו הסכם שאינו מחייב את המליאה.

הויכוח בצעד זה הוא בעצם רק על דבר אחד: אם יכול לקום אחד מחברי הכנסת ולהציע במליאה, כי במקום שיצביעו את הצעת הרוב והצעת המיעוט, הוא מציע לא להצביע בכלל אלא להעביר את ההצעות לממשלה, והכנסת טוברנית להחליט אם להצביע, או לא.

י. בר-יהודה:

אני מתנגד לזה.

היו"ר י. הררי:

אם כן, נשאלת שאלה: האם אנו יכולים בוועדה הזאת לסמוע מחבר כנסת לעשות זאת? אתה רשאי להלחם בכנסת נגד הצעה כזאת.

י. בר-יהודה:

זה יכול לשמש תקדים למקרים רבים אחרים. לדעתי, חייבים להצביע את ההצעות כפי שהובאו על ידי הועדה.

היו"ר י. הררי:

נדמה לי שאין חלוקי דעות על כך, שאם מצביעים את הצעת הרוב, צריך להצביע על כל אחת מהצעות המיעוט. השאלה הפתוחה שנשארה היא: האם על אף העובדה שהועדה לא הציעה זאת, רשאי חבר כנסת להציע לא להצביע על ההצעות, אלא להעבירן לממשלה לעיון ובדיקה. אני מצביע אם השאלה הזאת בעד ונגד.

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה, כי במקרה הנדון יכול חבר כנסת להציע לא להצביע על ההצעות, אלא להעבירן כמו שהן לממשלה לעיון ובדיקה.

11 -
5 -

נ ג ד

ההצעה נ ת ק ב ל ה.

י. בר-יהודה:

אני מרשה לעצמי על יסוד ההחלטה בענין זה לתבוע מהרוב הזה לא להפריע לי לאשות זאת בשעה שזה יהיה נוח לי.

היו"ר י. הררי:

אנו עוברים לענין הודעת שר החנוך בקשר עם עניני החנוך במעברות.

מתברר, שוועדה הזאת החליטה פעם שהויכוח ימשך 7 שעות. עתה, בקשמי חבר הכנסת אלמליח למסור לוועדה שהוא מבקש שהדיון על הודעת שר החנוך והתרבות לא יתחיל היום, אלא שחעבורנה לפחות 48 שעות עד אשר יעכלו את ההחעה הזאת. חבר הכנסת לא מסר לי את נימוקיו לבקשה זו ומחובתי למסור את הודעתו.

י. בר-יהודה:

אני מבין את הבקשה הזאת מבלי כל הסבר. הדבר הוא פשוט מאד - הוא רוצה להסתדר בתוך הקואליציה. אולם אין זה נימוק לענין, כי הענין הוא חנוך. לעומת זאת ישנו הענין עצמו, שנים ילדים וישנה גם הפקרת ילדים. אינכם יודעים זאת? על כן, אינני חושב שיש רשות לדחות את הדיון על הודעת שר החנוך והתרבות. חבר הכנסת אלמליח יכול לנאום לא בתוך הראשון, אלא בתוך השני, בישיבה שתקיים סחר בשעה 11.00, אך אין לו רשות לדחות את הדיון ל-48 שעות. באופן פורמלי זוהי אינה הצעת חוק והויכוח מתחיל למחרת מסירת ההודעה. כאשר טיעה מסוימת חדרוש לדחות את הדיון למחרת מסירת ההודעה בכדי להסתדר בתוך הסיעה עצמה, לא אעז להתנגד לדרישה זו.

היו"ר י. הררי:

אם אתה מבין את הנימוק שהניע את חבר הכנסת אלמליח להציע את הצעתו, אתה מבין שהנימוק שלך אינו חשוב להצעתו של חבר הכנסת אלמליח.

י. בר-יהודה:

לכזכור זה הוקצו 7 שעות בצלרון הזמן שידברו השרים. ברצוני להזכיר לכם, כי השרים יכולים לדבר ללא הגבלה בזמן רק אם הם מדברים בשם הממשלה, במקרה ששר מדבר בשם סיעתו, הוא עושה זאת על חשבון הזמן של סיעתו. אני חושב, שאפשר לסיים את הויכוח הזה עוד השבוע. באם ידחה הדיון הזה, הרי תהיה זו חבלה בחנוך.

א. סוזר:

אני מצטער על כך שלא השתתפתי בישיבה שבה הוחלט להקצות 7 שעות לויכוח זה. היות וההודעה שנמסרה על ידי שר החנוך מצריכה זמן לעיון בה הצעתי היא: במקרה שהויכוח הוא על הודעת שר החנוך בלבד - יוקצו לויכוח זה 15 שעות; במקרה שהדיון הזה כולל את הדו"ח של ועדת החקירה - יוקצו 30 שעות.

אני תומך בהצעת חבר הכנסת אלמליח לדחות את הדיון בהודעת שר החנוך ל-48 שעות כדי ללמוד את הפרשה הזאת.

י. טרלין:

ברצוני להסתמך על ההחלטה שנתקבלה בישיבה הקודמת, שבין אם תהיה הודעת שר החנוך ובין אם לא תהיה - הויכוח יתקיים השבוע...

יו"ר הכנסת י. שפרינצט:

על הצעת חברת הכנסת אילנית בלבד.

י. טרלין:

על הכל.

היו"ר י. הררי:

נדמה לי שההחלטה היתה, שאם/תמסר הודעת שר החנוך והתרבות - הויכוח יתקיים השבוע, אך אם תמסר ההודעה, דבר זה אינו מחייב.

י. טרלין:

כאן יושבים האנשים שבסחו את ההחלטה. אולם ישנו ענין חשוב יותר - ענין החנוך. בעצם ישנו הסכם ביחס לחנוך, אשר סמנו מוצא בכלל הזרם הכללי. לכן, אני חושב, שלא יתכן לדחות את הדיון, אלא יש להתחיל בו ולסיימו.

י. כסה:

אני רוצה להוציא את הענין מתחומי האסטרטגיה לאוויר העולם הבהיר והצח. אתם יודעים, וכל העולם יודע, כי בענין החנוך ישנו מצב מסוים קשה מאד, והקושי המיוחד הוא עם החזית הדתית. כולנו יודעים את זאת. החזית הדתית דרשה לדחות את הויכוח כי עליה לשקול אם היא מקבלת את הודעת הממשלה, או לא.

הענין כל כך רציני בשגיל המדינה, וגם אם זה חלוקי דעות בין מפא"י והחזית הדתית, זה ענין המדינה, כשט שהויכוח גינינו ובין מפ"ט זה ענין המדינה. אני חושב, שאם החזית הדתית מבקשת לדחות את הווכח, צריך לעשות זאת. הבקשה היא לא לדחית הדיון בכלל, אלא לדחות את התחלת הדיון ל-48 שעות, כלומר, הדיון יתחיל ביום שני הבא. אם פחד תציע מפלגה אחרת לדחות דיון מסויים, לא נעשה זאת?

י. גרינברג:

אני מציע להפסיק את הויכוח הזה ולהצביע את הצעת חבר הכנסת אלטליח.

א. רזיאל-נאור:

ברצוני לומר משהו, שאולי לא ינעם כל כך לשומעין המצב בחנוך ידוע לכולנו, ושש צורך לדון בדבר בכדי לסדר את הענין ולמנוע משברים שהעלונים כותבים עליהם בליווי סימן שאלה. יבואו בעלי השור ויעמדו על שורם ויגידו גלויות וברורות. אילו היה בא מר טזור ואומר, כי החזית הדתית מבקשת לדחות את הדיון כי עליה לדון בדבר, לא היה כל ויכוח, אך אינם באים כך, אלא מצאו שליח צנור נאמן מאד - וכל הכבוד למר אלטליח, - שיכול להיות שהציע הצעה זו כי זה דרוש לו ויכול להיות שעשה זאת על פי בקשת אחרים. לדעתי, המצב בחנוך הוא כזה שצריך לדון עליו בדחיפות. אינני רוצה לעמוד על הנימוקים שהביא חבר הכנסת קרלין, אם כי יש להם משקל וחשיבות בפני עצמם, אני רוצה לראות את החנוך ~~מלפני~~ ^{מלפני} ראות כוללת, ואז אי אפשר למשוך דברים בצורה כרונית. אי אפשר להשהות את הודעת שר החנוך על המצב במעברות למשך חדשים ימים ואחר כך לבוא ולמסור הודעה במשך 24 דקות ולרצות שזה יתקבל על הדעת ועל הלב. לדעתי, צריך להתחיל את הויכוח על החנוך עוד היום וצריך להשתדל לסיימו. ברצוני להזכיר לכם, כי לפני שבוע או 10 ימים כאשר שר החוץ &&& עמד למסור הודעה על מדיניות החוץ, הצעתי לוועדת הכנסת לדחות את הדיון על הודעתו, אך ועדת הכנסת לא מצאה את נימוקי כמתקבלים על הדעת. מדוע נימוקים שהושמעו עכשו מחייבים כל כך לדחות את הדיון?

א. טזור:

בכדי להבהיר את המצב, אני מציע בשם סיעתי לדחות את הדיון ל-48 שעות.

פ. אילנית:

יש מי שתובע שהדיון על החנוך יערך מיד, ואלה הם ילדי ישראל והם מרובים מאד. אין דואגים לזרם העובדים, אך אינני מדברת עתה על הזרמים. אולם אין זו שאלה של מיקוח ודבורים. אין זה ענין של 48 שעות. רבתתי, זה כבר ענין של חבשים, ואם אתם רוצים להגיע להסכם היה לכם די זמן לעשות זאת, אבל על חשבון הזמן שנשלחתם לעצמכם אלפי ילדים אינם לומדים. אנו נלחם על דעתנו עד אשר ננצח. ואני אומרת: התביעה הזאת אין לה כל הצדקה לא פורמלית ולא עניינית. צריך לתת סנוך במעברות, צריך להקים בתי ספר, צריך להכשיר מורים. אי אפשר לא לספק צרכים חיוניים אלה. מחובתנו כשליחי צנור לדאוג לכך שהענין החנוך יובא לדיון בכנסת, כדי שיוסקו מסקנות ותוגשטנה. דבר שכולנו התחייבנו עליו בענין לסוד חובה חנם צריך לצאת לפועל.

א. ציזלינג:

אני רוצה לומר לכם: אל תשחקו בסבלנות שלנו. אין כל רשות לרוב להתעלל בזכויות המיעוט. להביא דברים לידיעת הצבור. ענין המחנות עומד יותר משנה. ישנו דו"ח של ועדת החקירה שאני רואה אותו כדו"ח מזויף טבוע שקר. אין המדובר על 48 שעות, זה יותר מ-48 ימים, איננו בטוח אם בשבוע הבא לא תבוא הצעה &&& לדחות את הדיון שוב פעם. יש לנו כבר תקדימים. ישנה זכות לדרוש שהויכוח לא יתחיל תיכף ומיד אחרי מסירת ההודעה זהו הדבר היחיד שהוחלט עליו אצלנו. אתם מרשים לעצמכם אויר צח ובטח, זוהי צחצחות מעופשת. אין לכך רשות לנהוג בנו כך.

י. כסה:

אל תשמשם בבטויים כאלה! אני מבקש שחבר הכנסת ציזלינג יחזור בו מדבריו.

א. ציזלינג:

אינני זקוק לרשיון ממך אינך סמונה עלי! יש גבול לכל דבר!

י. כסה:

האם הבטוי "מעופשת" זה בטוי פרלמנטרי?

היו"ר י. הררי:

כל עוד אני יו"ר הוועדה, כל אחד יכול להגיד מה שעולה על דעתו. כל מה שעולה על רוחו של חבר

כנסת שהוא סבור שעליו להגיד.

בכל צורה?

ד. בר-רב-האי:

האם אנו נמצאים שוק, או בוועדה של הכנסת?

י. כסה:

לא אתערב במה שחבר הכנסת רוצה להגיד.

היו"ר י. הררי:

לשם מה קיים יו"ר?

ד. בר-רב-האי:

אתה מבין שהיו"ר צריך להתערב ולהגיד לחבר
כנסת באיזו שפה לדבר?

היו"ר י. הררי:

כן.

איו"ר הכנסת י. שפרינצק:

כל אדם רשאי להשתמש במלים שהוא מוצא לנחוץ.

היו"ר י. הררי:

לא!

יו"ר הכנסת י. שפרינצק:

רק בבטויים פרלוגטריים.

הרב נורוק:

כל זמן שוועדת הכנסת לא החליטה שיש צנזורה על
דברי חברי הכנסת, כל אחד יכול להגיד מה שעולה

היו"ר י. הררי:

על דעתו.

האם הערתם פעם אחת על הבטויים של חבר הכנסת לביא?

י. בר-יהודה:

איפה הייתם כאשר לביא השתמש בבטוי "טמ רקש"?

מ. יערי:

אני זהיר בכבוד אנשים ולא העלבתי אף אחד. הערכת
חזיון צבור.

א. ציזלינג:

אינכם יכולים לשלול מהמיעוט את זכותו להביא

את הדברים לידיעת הצבור.

עכשו, רבותי, עלינו להחליט אם אנו מבטלים
את ההחלטה שהישיבה הקודמת להקצות לויכוח זה 7
שעות, באם אצטנו מבטלים החלטה זו, הכל נשאר על מקומו.

היו"ר י. הררי:

אני מציע, שנחליט לדון מחדש בענין ולא לבטל
את ההחלטה הקודמת.

י. כסה:

אני מציע את ההצעה לדון מחדש בענין.

היו"ר י. הררי:

ה צ ב ע ה.

לדון בענין מחדש - ר ר ב
- מיעוט

בעד ההצעה
נגד

נתקבלה ההצעה לדון בענין מחדש.

עכשו ישנן שתי הצעות: הצעת חבר הכנסת מזור, לדחות
את הדיון ל-48 שעות, או יותר נכון ליום שני הבא,
וישנה הצעה שניה - להתחיל בוויכוח עוד היום.

היו"ר י. הררי:

אני מציע להקפיד על הנוסח - דחיה ל-48 שעות.

י. כסה:

אני מצביע את שתי ההצעות.

היו"ר י. הררי:

ה צ ב ע ה.

בעד ההצעה לדחות את הויכוח ל-48 שעות - 10
בעד ההצעה להתחיל בוויכוח עוד היום - 8

י. בר-יהודה:

אני מבקש שתנתן לנו רשות להודעה במליאת הכנסת היום.

אני מבקש את החברים שרגישים כל כך לדרישות סיעות, שיהיו רגישים פעם אחת לדרישת סיעתי ויאפשרו לה למחות נגד ההחלטה בדבר דחית הדיון לשבוע הבא. באם לא תנתן לנו הרשות, נעשה זאת בלא רשות, לכן אני מבקש שתאפשרו לנו לעשות זאת בגבול של 5 דקות ואחר כך תעבור הכנסת לסדר היום אבל בצורה שתהיה ראויה לכנסת אם אתם מכבדים אותה.

י. כסה:

אני מתנגד לזה בעיקר מבחינה תקצימית. דבר זה אינו אפשרי מבחינה פרלמנטרית. אתם יכולים

לסבול את הדבר עד יום שני ואז תוכלו להגיד את אשר בלבבכם לא במשך 5 דקות אלא במשך שעה וחצי.

י. בר-יהודה:

אני יודע שאם לא תסדרו ביניהם תדחו את הדיון עוד פעם לשנה ורבה.

לא נדחה בשום פנים ואופן.

י. כסה:

היו"ר י. הררי:

אינני יכול לעשות יותר מאשר להצביע את הצעת חבר הכנסת בר-יהודה.

אני מצביע אם ועדת הכנסת שומרת על הכללים ששמו עד עכשו ולא חתן, או תאפשר במקרה זה לשבר הכנסת בר-יהודה או לחבר אחר מסיעתו, להופיע במליאה ולדבר ביחס לדחית הדיון ל-48 שעות.

ה צ ב ע ה.

בעד הצעת חבר הכנסת בר-יהודה - 6
נ 7 - ד

הצעת חבר הכנסת בר-יהודה - נ ד ח ת ה.

עכשו עלינו להחליט על זמן הויכוח.

היו"ר י. הררי:

אני מודיע, כי אנו עכשו לא נתערב נענין השעות, ולא יתיה אכפת לנו אם יוקצו לויכוח זה 50 שעות.

י. בר-יהודה:

אני מציע להקצות לויכוח על הדעת שר החנוך והתרבות 7 שעות.

היו"ר י. הררי:

אני מסיר את הצעתי הקודמת בדבר 30 שעות ומציע להקצות לויכוח זה 15 שעות.

א. סזור:

אני מציע להקצות לויכוח זה 10 שעות.

ש. כז:

אצביע את 3 ההצעות זו מול זו, ואחר כך אצביע זו מול זו את ההצעות שתקבלנה רוב.

היו"ר י. הררי:

ה צ ב ע ה.

בעד ההצעה להקצות לויכוח 7 שעות - 5
בעד ההצעה להקצות לויכוח 10 שעות - 7
בעד ההצעה להקצות לויכוח 15 שעות - 3

בעד ההצעה להקצות לויכוח 10 שעות - 7
בעד ההצעה להקצות לויכוח 7 שעות - 3

נתקבלה ההצעה להקצות לויכוח על הדעת שר החנוך והתרבות 10 שעות.